

L'AVENÇADA

SETMANARI RADICAL-NACIONALISTA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
CARRER DE TRES-LLITS, 3

Número, 5 cèntims

ELS TREBALLS ES PUBLIQUEN BAIX
L'EXCLUSIVA RESPONSABILITAT DE
LLURS AUTORS. NO'S TORNEN ELS
ORIGINALS.

LA CORRESPONDÈNCIA AL DIRECTOR

ANY I

BARCELONA, 20 DE MARÇ DE 1915

NÚM. 3

L'ODISSEA DEL «BARBERILLO»

En 1913
Remullant al poble

En 1915
Afaitat a pèl i a repèl

LES ELECCIONS DEL DIUMENGE PASSAT

AMUNT ELS CORS!

L'eficàcia de la unió

El poble català sabé donar, el diumenge darrer, una prova de la seva abnegació i del seu entusiasme. Tingué una clara idea dels alts interessos que estaven en lluita, i apretant les fileres com exèrcit que's llença a l'assalt d'una posició enemiga, es llençà a les urnes, esperançant de victòria i de triomf.

I guanyà, perquè guanyar es l'aturar amb èxit l'onada de la reacció i el conservadurisme que, sota la bandera de la Lliga—acostumada ja a cobrir tota mena d'averiades mercaderies,—menaça amb anegar les aspiracions republicanes del nostre poble.

Tots, absolutament tots els partits dinàstics i conservadors, des del més negre ultramontà fins al blanc de classe neutra, s'ajuntaren per a afirmar davant d'Espanya l'aspiració dretista de Catalunya. I és això lo que evitàrem el diumenge darrer, acudint tots a l'urna per a salvar el nostre poble de l'oprobí que per ell hauria significat el què pretenguessin dir-se representants seus els que sempre han estat els seus més terribles enemics, els que l'han delatat en moments de suprema angoixa, els que l'han dut fins a les escales de la Pau, perquè emigrés, mort de fam i de misèria.

Aquesta victòria nostra, la d'haver aconseguit els republicans units més vots que no aconseguiren tots els partits de dreta fosos en el mateix gresol de la Lliga, té una doble transcendència: la d'haver consolidat la unió dels republicans i la d'haver ensenyat als nostres homes que mentres marxem units a la batalla no hi haurà força prou grossa per a deturar-nos.

D'això sembla que encara hi ha qui no n'està convençut del tot, qui no ha passat per la seva ànima aquell bàlsam aconsoador que és l'amor de les coses de Catalunya i de la Democràcia, per a esborrar els ressabis dels vells odis que'ns envilfen. Encara hi ha, segons sembla, que dubta, qui recela, qui vacil·la, qui no troba prou explicada aquesta unió que hem de beneir tots l'hora que fou pactada. I mercès a aquests dubtes, recels i vacil·lacions és que allí on la victòria hauria pogut ésser un èxit sorollós i aclaparant s'ha reduït a un *bon paper*, quan els republicans catalans ja fa massa temps que'n fem, de bon paper, sense que per això el dia del triomf definitiu se'ns acosti.

Pesi a qui pesi, costi lo que costi, l'al·liança, el pacte de germanor entre'ls republicans de Catalunya deu continuar, que després d'ell ja vindrà la definitiva i total confusió, la marxa de tots units seguint les inspiracions d'un sol quefe i actuant dins d'una sola organització. Mentres això no sigui, tinguem fe en els nostres homes, esperança en el triomf.

El saber esperar és la més gran de les virtuts dels homes. Sols els que saben esperar guanyen batalles.

Ja les guanyarem més definitives que les del diumenge darrer...

Amunt els cors!

Tàctica vella

La Veu de Catalunya, després de les eleccions, recull unes paraules que en Cambó va

pronunciar en un míting electoral, i en articles inflats y pedants no's cansa de recomanar, un dia i un altre dia, la formació d'una esquerra nacionalista.

Es aquesta, en *La Veu de Catalunya*, una vella tàctica. Tàctica de vella arcabota que vol llençar al vici i a la depravació a la xicota honrada.

Què pretén *La Veu de Catalunya* amb els seus insistents consells? Nosaltres no hi sabem veure res més que un desig de dur la pertorbació entre'ls partits republicans, ara que— a la fi!—sembla que han trobat l'únic camí que pot conduir-los a una tasca fructífera: la unió. De lo contrari, resulta una irritant farsa això de que'ls conservadors regionalistes es creguin amb dret a donar-nos consells i a senyalar-nos el camí a seguir.

Una esquerra nacionalista? Però si sempre ha existit, i fins i tot quan aquesta esquerra, desviada, emplejava les seves armes i les seves energies contra'ls demés republicans, *La Veu de Catalunya* la insultava, la befava.

Fem història.

Fins a 1905 no hi hagué a Catalunya cap agrupació nacionalista que ajuntés a la seva denominació primitiva la denominació de republicana.

Fou aleshores que'ls fundadors de *El Poble Català*, que s'havien separat de la Lliga pels actes de dinastisme d'aquesta amb motiu del viatge del rei a Barcelona, es declararen republicans, per entendre que Catalunya no podia resoldre el seu plet nacional dins de la monarquia. Com rebé Lliga la formació i el desenrotlló d'aquesta esquerra? Doncs llençant contra'ls seus homes els més terribles anatemes, les injúries més vilipendioses, els insults més amargs. Què no han escrit aquestes plomes plenes de verí, contra'ls homes més eminents de la democràcia catalana? Quin insult pot inventar-se que aquests saions de la Lliga i de *La Veu* no han dirigit als Suñols, als Carner, als Lluhí, als Domènech i Montaner, a tants altres?

Vingué la Solidaritat, i mercès a haver estat mal plantejat aquell moviment, mercès a ser aleshores la Lliga un partit de centre, i mercès a la juvenesa de la naixenta esquerra, aquesta actuà servilment al costat de la Lliga. Agraïment? Cap. Aleshores, quan no podien insultar, quan els republicans i els nacionalistes callaven i posaven sordina als seus entusiasmes, degut a que sempre se'ls sortia amb el tapa-bruts del patriotisme, els camalleons de la Lliga no insultaven, però procuraven, usant totes les armes que podien, matar en flor el moviment republicà nacionalista que menaçava expansionar-se. Com sigui tractat en Suñol, per haver-se aixecat a combatre el projecte d'Administració den Maura, donant així un cop mortal a la Lliga? Doncs se l'obligà a dimitir l'acta de diputat, que amb tant orgull de tots ostentava.

Trencada, sortosament, la Solidaritat, es formà, primer, una coal·lició republicana integrada per nacionalistes, federals i elements d'Unió Republicana; coal·lició que després fou la U. F. N. R.

L'història d'aquella coal·lició, primer, i d'aquest partit després, la tenim tots a la memòria, perquè ara tinguem de repetir-la. No hi ha hagut arma, per innoble que fos, que no s'hagi aprofitat, per part de la Lliga i de *La Veu*, per a combatre a la U. F. N. R. Si un èxit ha tingut, ha estat regatejat, quan no negat; si una equivocació ha comès, se li ha retret com un delictes.

La Veu i la Lliga no l'han volguda mai, una esquerra nacionalista. Ara que, sortosament per a la República i Catalunya, es va a la conversió en Esquerra Nacionalista de tots els partits republicans; ara que'l partit radical accepta com a credo propi el credo nacionalista; ara que tots els republicans de Catalunya poden conuiu sota'ls plecs d'una mateixa bandera autonomista; ara, doncs, és quan *La Veu* ha pujat el diapasó del seus insults, quan ha tornat a treure tot aquell vocabulari deshonorós per a la llengua catalana, quan ha tornat a cometre el crim de lesa pàtria, de pretendre posar, uns enfront dels altres, els estols nacionalistes i republicans.

La Veu i la Lliga ja la volen, una Esquerra Nacionalista. Però que sigui una Esquerra mansa, al servei del Sanhedrí del Continental. Segurament que ja li han buscat el quefe—que de segur, per a fer un favor a en Cambó, acceptarà:—el senyor Junoy, i de segur que ja tenen diari perquè la propagui: *El Diluvio*. I de segur que ja tenen *caporals* per a dirigir els grups i casinos que's formen: aquests quatre joves intel·lectuals, abans nacionalistes i esquerrans furibundes, i que avui, mercès a la Mancomunitat, han trobat a la Diputació un lloc on col·locar la seva sabiduria i una excusa per a llepar les sabates den Prat de la Riba.

D'al·liances

Moltes vegades se'ns ha tirat en cara als republicans el que hàgim pactat, entre nacionalistes i radicals, una al·liança de defensa i d'atac; al·liança que després—com ha ocorregut en les darreres eleccions—ha estat integrada per altres republicans de diverses procedències i matisacions.

Són la gent de dreta, són els regionalistes principalment, els que'ns acusen d'una pila de delictes per haver arribat a un punt de convergència totes les forces democràtiques de Catalunya; però els insults més insòlits, les diatribes més furientes, les acusacions més fermes van llençades contra'ls nacionalistes. Segons els homes de la Lliga—aquells sense cor del «Delateu!» de 1909—l'haver-se al·liat els nacionalistes amb els radicals significa una gran traïció a Catalunya.

Es curiós. La Lliga ha pactat sempre totes les al·liances que li han convingut, sense fixar-se, al pactar-les, en si hi havia entre ells i l'agrupació amb qui pactava cap nexa espiritual que pogués ajuntar-les. I així la Lliga, per a aparentar i conservar una força que en realitat no té, ha fet sempre d'esperver, volant en els colomars de la política, per a endur-se'n tot lo que les seves insaciabls urpes poguessin aconseguir.

Hem vist a la Lliga al·liada amb en Pola-

vieja, després amb els gremis, després amb les societats econòmiques i de propietaris, després amb els carlins i integristes, després amb els liberals dinàstics, després amb en Maura, després amb en Canalejas, després amb en Dato, després amb la Defensa Social, després amb republicans de S. M... fins amb en Romanones l'hem vista al-liada! Però mai, mai, hem vist que pactés cap al-liança amb elements nacionalistes. Quan un dia podia fer-ho, sense cap compromís polític, no ho feu: recordeu-vos que en l'Assamblea que tots els nacionalistes celebraren a Tarragona, la Lliga no hi volgué acudir, perquè no fos cas que les estridències que allí poguessin manifestar-se li tiressin en orris els jòcs de mans que's duia amb els dinàstics que a Madrid, per torn, regien els destins d'Espanya.

Sembla que essent nacionalista—com tornen a dir ara, ja que abans sols era regionalista—el substantiu de la Lliga, aquesta hauria de buscar al-liances amb altres elements nacionalistes, perquè quin nexa, quin punt de contacte, quina coincidència espiritual i de programa hi ha entre la Lliga i tota aquesta gamma d'al-liats que hem retret?

Que'ls nacionalistes s'uneixen amb els radicals! Tant-de-bo aquesta al-liança havés estat pactada molts anys enrera, que amb ella hi haurien guanyat considerablement la causa de l'Autonomia de Catalunya i la causa de la República d'Espanya!

Els nacionalistes i els radicals tenen de comú, com ho tenen tots els republicans catalans, lo que són precisament punts essencials dels seus respectius programes: la República i l'Autonomia. Si aquesta convergència en lo que per uns i altres és nirvi de la seva actuació en la vida pública pot, a nostre entendre, cridar-los a una lleal i ample confusió, perquè no té de poder-los ajuntar en al-liances transitòries, com són sempre les de caràcter electoral?

Quan els republicans catalans han fet l'al-liança que tant preocupa a *La Veu* i a la gent de la Lliga, hi han posat el cor i l'ànima i s'han oblidat de tot profit personal i immediat. Mercès a l'al-liança, en Lerroux perdé l'acta de Barcelona, i no obstant, el nostre quefe segueix mantenint-la i defensant-la, perquè té prou abnegació i entusiasme per a preferir a les actes la unió dels republicans com a medi per a l'adveniment de la República i de l'Autonomia.

Que diferent de la Lliga, que ha romput els pactes i contractes amb qui hagi sigut, quan d'ells no'n treien el profit personal que n'esperaven.

Són ells el qui, si el Crist tornés, se'l vendrien per trenta diners, als saions que'l crucificarien!

En Grañé

De les eleccions darreres una nota se'n desprèn que convé recullir. «El nostre Grañé»—com li deia *La Veu*—ha estat derrotat en tota la línia.

Veus aquí quelcom de simptomàtic que pels demòcrates, pels que tenim fe en aquest poble generós i abnegat, creador de totes les grans institucions, ens té d'omplir d'orgull i d'alegría.

En Grañé, en les eleccions darreres, pretenia aixecar el cap i intentar la formació d'un partit liberal dinàstic, que hauria estat el ressorgiment d'aquells vells partits caciquistes que l'any 1901 vàrem ensorrar per a sempre.

I això no ha estat.

El nostre poble liberal i republicà es donà compte exacte del perill que aquell ressorgi-

ment del caciquisme significava per a la seva dignitat i per a la seva llibertat política. I contra en Grañé i contra la Lliga que l'apoiava i l'amparava es disposà a tot per a mantenir a ratlla el vell caciquisme.

En 1913 en Grañé, com a fill de Sans, i pel descuit d'alguns enganyats, podia aconseguir, amb la sorpresa de tothom, una acta de regidor. I ja tenim l'home creient-se que allò que se li havia donat com a *vecino*, podia servir de base per a la formació d'un partit. I encara més: creient-se que ell era, realment, una personalitat que podia agrupar a son entorn uns milers de ciutadans per a plantar bandera dinàstica a Barcelona.

Avui té en Grañé un trist despertar d'aquest somni fantàstic. Lo que li ha passat a ell pot servir d'experiència a més de quatre senyors *Don Nadies* que passegen la seva insuficiència per les Rambles i que's creuen que amb un sol estornut poden canviar la manera de viure de la ciutat.

Avui, a Barcelona, ni les amistats personals, ni les combinacions i martingales, ni les influències oficials donen el triomf a ningú. Es la força i l'apoi dels partits lo que per a guanyar es necessita, i quan aquells no's tenen, lo millor és quedar-se a casa. Les amistats personals, les combinacions i martingales, les influències oficials, podran, en tot cas, decidir d'entre'ls diversos candidats d'un partit, el qui tingui d'endur-se'n un lloc de minoria, per a pujar a aconseguir el qual serà precís, no obstant, que tot un partit hi posi l'espatlla.

Lleialtat

De la lluita passada hi ha una cosa que reconforta l'esperit, que anima i predisposa a emprendre amb fe les noves batalles. I és aquesta mostra de lleialtat que mutualment s'han donat els partits que han acudit a la batalla electoral coal·ligats en una sola candidatura.

Entre'ls triomfants per majories i entre aquell que ho ha estat per minoria i els seus companys derrotats existeix una tan nimia diferència de vots, que ni val la pena de parlar-ne.

Es aixís, estrenyent les fileres i donant-se lleialment les mans, com aquests dos grans nuclis d'opinió, el partit radical i el nacionalista, arribaran a una tant completa identificació que podran constituir una arma poderosa i formidable per a la conquesta dels nostres ideals.

Per a guanyar, per a vèncer, són necessàries moltes virtuts, i entre elles, quan no's lluita sol, hi figura aquesta en primer terme: lleialtat.

Que ella ens guii sempre, com ens ha guiat ara, en les nostres lluites; que ella sigui el nord de la nostra actuació; que ella ens porti al triomf de la República i l'Autonomia.

Del rei Martí als nostres dies

En el plet que s'ha resolt diumenge passat, la Unió Catalanista hi ha jugat un paper de Pilat.

No ha tingut força per a presentar candidats propis i no ha tingut, o no ha volgut tenir, valor per a recomanar una determinada candidatura. I essent aixís, com Pilat, s'ha rentat les mans.

Nosaltres no hi creiem en les abstencions. Els de L'AVENÇADA, segons veiem, estem donant en aquests moments unes mostres irrefutables de lleialtat, d'amor als ideals i de civisme que molts voldrien per a ells. Per tot un plet polític, el procés del qual no hem de repe-

tir, perquè no tenim dret a matar el cuc de l'orella del llegidor, nosaltres hauríem tingut, dret, potser, a fer la contra a algún candidat, a sublevar-nos en algún lloc, a negar-nos a pendre part en determinats actes, a retreure conductes i procediments en absolut contradictoris amb les conductes i procediments d'ara, a requerir a algún prohòm perquè acudís a la lluita actual de la meteixa manera que hi acudia quan les eleccions llegendatives... I no obstant, no hem fet res d'això, sinó que, al revés, responem a la lleialtat que vàrem prometre al partit radical i al seu il·lustre quefe, hem deixat el nostre plet personal i polític de costat per a entregar-nos del tot a la lluita.

I és que no tenim ni ànima ni temperament d'abstencionistes. Per més que volguem, per més que en moments de desengany ens tirem plans de conducta a seguir, quan la multitud passa no podem estar-nos quietes, i ens hi ajuntem, com s'ajunta l'infant al batalló al sentir les trompetes que fendeixen l'aire.

Per això ens fa pena que hi hagi qui, en moments transcendents per al nostre poble, es renti les mans com Pilat.

«Voteu en consciència»... Dolorosa actitud per a Catalunya!... També va tenir-la en Martí l'Humà, i mercès a ella tot un poble ha anat de rodolons segles i segles!

«Voteu en consciència»... I quina pena fa pensar que encara, en els actuals moments, hi ha qui no s'atreveix a fer-se amb claretat a l'un costat o a l'altre de la barricada!

Els triomfants

Els republicans han tingut un triomf complet a Catalunya.

Pensi's de la manera com encara, desgraciadament, està arrelat el caciquisme, en les contrades catalanes, com encara l'amo de terres és amo de consciències, i es veurà l'esforç que significa el triomf de dotze candidats republicans.

Vegi's quins són els triomfants:

Barcelona

Josep A. Mir i Miró.
Santiago Estapé i Pagés.
Josep Ulled Altemir.
Joan Figueras i Cabús.

Igualada Vilafranca

Isidre Rius.

Vilanova Sant Feliu

Eduard Micó Busquets

Olot Puigcerdà

Isidre Rius i Puig.

Lleida Borges

Alfred Pereña i Reixachs.

Falset Gandesa

Magí Isern

Tortosa Roquetes

Joan Cachot Tarroja.
Marcet Navarro Beltri.
Alfred Escrivà Prades.

Crònica de teatres

Tórtola Valencia

Indubtablement ens trobem en el cas d'una artista definitiva i absoluta, sense adjectius adequats que puguin ponderar el valor intrínsec del seu treball.

Aquesta divinitat que s'ha encarnat en tant bella figura humana irradiava la llum i la sensació misteriosa que només pot donar el veritable art com a moderna modalitat del sentiment religiós.

Ja no és la fruïció estètica del gest i de l'indumentaria, ni l'efecte sensualista d'una música escullida entre la dels grans mestres ço que primordialment captiva en una audició de Tórtola Valencia.

Tampoc és l'admiració de la propietat amb que's presenta, de la riquesa del vestuari i de l'admirable beutat del seu còs gentilíssim.

Ni es tracta precisament, en les nostres exclamacions laudatòries, d'un fruit encertadíssim i complet de l'estudi d'èpoques històriques interessants a l'erudició i a la curiositat.

Tot això hi és amb exuberància en l'obra de Tórtola Valencia, i no és res d'això per si sol lo que constitueix el seu art, únic en els nostres escenaris i comptable entre'ls més escullits dels que apareixen a l'estranger.

L'obra artística d'aquesta eminent ballarina està en la transmissió meravellosa de l'ànima de la dansa en cada una de les variades manifestacions del seu repertori.

Aquesta ànima, que fins ara només ens havia sigut revelada pel mut testimoni de les produccions artístiques autènticament corresponents a les èpoques respectives o pel treball afiligranat de literatures ressurreccionadores, mai havia adquirit el relleu i l'intensitat d'ara.

Ni l'implacable correcció de línies de la Venus de Milo, ni la gràcil elegància d'aquestes dametes de Tanagra que omplenen les vitrines dels museus, ni els gràfics dels vasos egipcis, ni la *Salambó*, de Flaubert, ni *Crysis*, de Pierre Louis, amb tota llur gran valua, arriben a això que únicament ha assolit Tórtola Valencia.

Fins ara havíem pogut gosar una concepció, una idea i àdhuc una agradabilíssima visió d'aquelles èpoques desaparegudes, però no havíem pogut conèixer amb la seva intimitat sentint els seus mateixos neguits i les seves mateixes frisanques, incompatibles amb el bagatge d'una força ancestral que s'hi ha sobreposat pel temps i les distàncies.

I això és lo que logra la nostra artista, que a la visió plàstica de les figures i de les línies, que donen una clara impressió de l'estètica d'aquelles edats, hi afegeix l'emotiva expressió del sentiment que la inspira, valent-se de la rapidesa del moviment i de la múltiple successió de poses.

Per aquest procediment, la retina, davant d'una de les dances de Tórtola Valencia, segueix mantenint l'impressió acostumada i usual de l'estètica egípcia, grega, persa, etcètera, i d'una manera completament apartat de tota violència d'innovació adverteix desseguida a quin estat d'ànim correspon cada moment i percebeix l'anècdota anímica de la totalitat.

El secret de Tórtola Valencia és, doncs, un element d'art dels més dignes, dels més propis i dels més difícils per ara a resoldre: la eloqüència del moviment en la simplicitat d'expressió de la línia, salvant en tota integritat l'alcanç de l'una i l'altra.

Per això els efectes no són com els d'altres

dançatrius, que, decantant-se fatalment per un o altre cantó, o queden reduïts als d'un sensualisme, que en tot cas seria una aberració o una excepció curiosa de la seva època, o no passa d'una plasmació vivent de quadres i figures.

No, les dances de Tórtola Valencia no són «quadres plàstics» entrelligats per les notes musicals que marquen el ritme; són belles manifestacions d'idees, sentiments, neguits, esperances, passions i dolor, en harmònic conjunt, que entren tant endins de l'espectador, que se n'apoderen sobiranament.

Es clar que per a caure en aquesta regió ideal a que'ns porta la gran artista és necessària comptar amb un mínim de sentit estètic i de refinament espiritual amb el qual, quan menys, es pugui percebre la bellesa de la figura, bon xic distanciada de la que està acostumat a admirar el nostre senyor Esteve.

Per això el públic que va al teatre Imperi, i generalment el de tots els nostres teatres, no pot trobar cap esplai en el seu treball, i ha d'abandonar la sala indecorosament.

Això és un fet natural, encara que entristeixi, i contra semblant vergonya s'imposa una satisfacció de part del bon gust i del bon nom de Barcelona.

Tórtola Valencia, que és conscient del seu art, deu compendre també aquesta acollida del nostre públic i deu disculpar-lo, però no pot fer lo mateix amb els que l'apreciem en el seu gran valer.

Si no hi ha ningú que d'una manera o una altra testimonii degudament d'admiració de la Barcelona culta a la gran artista, aquesta tindrà perfecte dret a creure que som un poble de barbres, i amb ella els intel·lectuals i artistes que l'hem festejada com se mereix a l'escalf de llur admiració al seu pas per altres poblacions.

Tenen la paraula als col·legues que's prescin a ajudar-nos a aquesta obra de reparació que tenim l'agriment de proposar.

SUPER

NOTES MUSICALS

Sala Mozart: Concert Mercè Plantada-Blai Net

Amb una concurrència bastant nombrosa tingué lloc en la simpàtica sala del carrer de la Canuda l'anunciat concert Plantada-Net, que resultà una vetllada de glòria per a la Mercè Plantada, que posseeix una veu agradable, a l'ensem que una dicció finament exquisida i d'ample extensió. Donà relleu extraordinari als *lieders* de Schubert i Schumann, delectant a la concurrència, la qual li prodigà grans aplaudiments, obligant-la a repetir dues cançons de l'autor de *Manfred*. En les restants composicions de Strauss, Brahms, Gretschaninow, Han i Hugo Wolf renovà el públic les seves manifestacions d'agrado, fent-li cantar fora de programa *Diumenge*, de Brahms, i la romança *Volades*, de Borràs de Palau.

Com a valor musical, recordarem *Peregrina* i *Ja es ací*, dos *lieders* de Wolf, la *Serenada*, de Strauss, i una impressió declamada melòdicament, *Mon país*, de Gretschaninow, deliciós i ajustat comentari d'una poesia descriptiva de Tolstoy, les quals matisà admirablement i amb exquisida dicció la senyoreta Plantada.

Com a solista al piano ens donà en Blai Net *Rouelela*, de Schumann, *Preludi*, de Chopin,

Vals, de Dvorack, *L'Albaicín*, d'Albeniz, i *Dedicatoria*, de Listz, amb brillant mecanisme, soltura—encara que una mica desigual,— i amb bastant istil. En el *Vals* i en la evocació andalusa *L'Albaicín* conquistà aplaudiments, obsequiant-nos, ademés, amb la *Venetianisches Goudelliet*, romança de Mendelsohn.

En resum, una tarda profitosa per a la Mercè Plantada, ja que'l públic no's cansà de demostrar-li la seva simpatia amb aplaudiments, restant ella molt emocionada del tribut d'estima que se li feia.

Serveixin aquestes ratlles d'enhorabona per a juntar a les moltes rebudes, i siguin també alentadores, tota vegada que estem segurs que si segueix estudiant en treurà força profit.

S.

SPORTS

Res de nou

Poques noves podem oferir als pacientíssims llegidors d'aquestes cròniques sportives.

Després de la febrosa activitat de les passades setmanes ha esdevingut un període de calma i repòs que'ls nostres sportsmen aprofiten amb entrenaments i reorganitzacions precursors de noves i pròximes lluites.

Foot-ball

Estàvem en dubte si subtitular aquestes ratlles posant-hi «Excursionisme» en comptes de «Foot-ball», ja que aquesta setmana s'ha apoderat dels nostres footballistes d'una manera gran la febre excursionista.

Els de l'University han marxat en direcció a Bilbao, a jugar dos partits contra l'Atletic, d'aquella població. Els de la Real, de San Sebastián, han vingut a la nostra ciutat per a jugar dos partits contra'l Barcelona, i els del Racing, de Madrid, preparen l'equipatge per a traslladar-se a Sabadell, on efectuaràn un match contra'ls «lleons» del Centre de Sports.

Pedestrisme

El nostre immens Pere Prat, també posseït d'una gran afició al viatge, ha sortit en direcció de San Sebastián, on hi té uns quants desafios pendents contra'ls millors corredors bascs.

Ciclisme

Demà, a les tres en punt de la tarda, tindrà lloc a la Velo-Pista Balmes la carrera de 3 hores a l'americana.

Entre'ls corredors inscrits hi ha els famosos Treserras, Rubio, Gargalló, Crespo, etcètera, etc.

De tots aquests actes en donarem informació i comentaris en el número prop-venent.

E. F.

Artista ho és de veritat tothom qui és bo i sent i amb el cor judica, tothom qui se sacrifica pels altres, tothom que s'entusiasma i combat pel triomf d'una idea. ¡Quants d'aquests, amics meus, sense tinta per a escriure ni pinzells per a colorir, ignorants de tot lo que se'n diu cultura, han treballat d'artistes amb la sang de ses venes generoses, i amb ella han fet caminar el món cap a la bellesa de la vida!

ANGEL GUIMERA

ECOS DE LA GRAN GUERRA

Per què simpatitzem amb els aliats

L'altre dia, un d'aquests que creuen com un dogma en lo de la superioritat de la raça germànica, ens reprotxava, especialment als catalans d'idees avançades, el que fóssim francòfils—o siga, el que tinguéssim simpatia pels aliats.

Rès d'estrany, vàrem dir-li; els catalans, o sigui la raça catalana, a conseqüència d'una guerra i d'un tractat, va quedar dividida pels Pirineus. Una part, la de cap aquí, forma part de l'estat espanyol, i l'altra part és a França, i ara combat a les ordres d'un general de nostra raça meteixa, el general Joffre. Aquest, avui, reencarna un hèroe de la raça llatina per a posar a ratlla l'invasió dels teutons.

Doncs, què hi ha d'estrany que entre'ls catalans espanyols se sentin vives simpaties per la meteixa causa que defensen els catalans francesos?

I què tenim que veure i quines simpaties podem mostrar per la raça germànica, que és tan diferenta de la raça llatina i celta, a les quals pertanyem?

Ademés, hi ha que considerar que aquesta germanització de l'Europa per la força es el somni realitzat de la Prussia. La Prussia, des de *Guillém, el Gros*, pare de Frederic II, que sempre ha conspirat per conquerir totes les nacions germàniques, i després per imposar el pangermanisme al món. Des que Frederic II la va organitzar militarment no ha estat ja una nació que tenia un exèrcit, sinó un exèrcit que tenia una nació. I avui, organitzada la confederació germànica per la Prussia, aquest exèrcit no'n té prou amb tenir una nació, ni un conjunt de nacions, sinó que vol dominar el món enter. Aixís hem presenciada l'estranya unió de Luter y Mahoma en pro de la militarització del món.

Aquí, els que s'han declarat germanòfils, en general, es que desconeixen l'esperit germànic i creuen superiors com a raça els fills d'aquells països. Cosa que Goethe no considerava pas igual, puix deia que'ls faltaven molts segles de cultura per a transformar-se en sers equivalents als llatins.

Tots els grans homes seus ho han reconegut, des de Heine a Nietzsche. En ciències, avui, els principals invents són de llatins, celtes o saxons; ells els perfeccionen o els mercantilitzen. De Lavoisier a Wurtz i Berthelot, una serie de genis en química procedeixen de França. Els metalls radiants els van preveure lord Thalen y Williams Crookes i els van descobrir Curie i Moissan, que no eren pas alemanys. En electricitat tenim un geni italià: Marconi. El telèfon es den Charles Cros i den Bartrina. La fisiologia la va fer en Claudi Bernard, la antropologia en Brocá, la histologia en Ramón i Cajal.

Ja en els temps antics la circulació de la sang la va descobrir en Miquel Servet, perfeccionant son estudi Realdo Colombo, de Cremona, i per fi Herwey. En filosofia, que motls creuen ser patrimoni dels alemanys moderns, són quasi tots deixebles dissimulats de l'Enciclopedia, quan no imiten els grecs, sense la seva ponderació justa. Els genials, com Nietzsche i Schopenhauer, confessen haver begut en les fonts de Gracián i de Huarte. Sense l'*Hèroe*, del primer, i la descripció del «perfecte príncep» del segon, no tindriem la teoria del super-home. I aquest, interpretat per

l'exèrcit alemany, ha resultat sols el super-barbre. Són avui l'home orgànic instruint-se per a marxar a la conquesta amb procediments mecànics i químics moderns, però no respectant res de l'esperit, arrasant obres d'art i destruint la raça per ont passen.

Lo que ha distingit sempre el barbre del verdader civilitzat es la falta, en el primer, de cor i de sentiment. I ara, per un cas d'atavisme col·lectiu, això ha reaparegut amb tota força a Bèlgica i al nord de França, destruint Bruges, Lovaina, Reims, etc., aterrant monuments, cremant obres d'art, museus, arxius, biblioteques, etc.

—Hi ha crims que no tenen pas perdó de Deu sobre la terra, i aquests són els que's cometen contra el Sant Esperit,—diu Sant Agustí. I aquests crims són avui la destrucció de les grans obres del intel·lecte, dels monuments, de les obres mestres de l'art, de les biblioteques i arxius. Com excusa diuen que «la guerra és la guerra». El cònsul Mumnius, no obstant sa duresa, en el pillatge de Corinte, va fer transportar a Roma els marbres de Praxiteles, els quadres de Zeuxis, a fi de que no fossin objecte de les brutalitats de la soldadesca romana, i no tenint-ne prou, menaçà amb pena de mort als capitans de les naus que'ls transportaven si no arribaven intactes al seu destí. El quadre d'un geni és irremplaçable; el desaparèixer és com una estrella que s'apaga en el cel; la destrucció d'una obra mestra és una virtut que's retira del món; la crema de segons quins manuscrits mutila per a sempre l'esperit humà... i els canons germànics, a Lovaina, a Reims i altres parts, a cada canonada han fet un buid en l'història de l'art, a cada bomba han incendiat un troç de la gran obra del Sant Esperit. I aquesta catàstrofe l'han multiplicada indefinidament... El fum de l'incendi de la biblioteca d'Alexandria va donar una ombra sinistra que encara dura als barbres de l'Islam. La destrucció de Lovaina amb enginys de guerra perfeccionats ha produït un eclipsi a la civilització, una taca inextinguible.

I sabeu, oh pobles, lo que ha fet desaparèixer aquesta avalanxa d'una raça barbre? Escolteu:

L'*Ateneu Real*, model d'ateneus; *Les escoles mitges de nois i noies*, model de cultura i d'educació ciutadana; l'*Universitat*, que tenia més de 1.700 deixebles de tots els països del món, amb una *biblioteca-arxiu* que contenia vuit milions de llibres, entre'ls quals hi havia molts preuats incunables únics, insubstituïbles, i quatre mil manuscrits des de la més alta antiguitat; la *Iglesia col·legial de Sant Pere*, amb sa esvelta i elevada torre, que sorgia del tabernacle al centre, amb les precioses naus en forma de creu i amb ses capelles radiants que formaven els raigs, meravella del gòtic florit. Amb aquella obra mestra d'art de talla del Renaixement flamíger de Maties Wayderen com eren les cadires del chor, que anaven a admirar tots els *amateurs* del món; la *Casa de la ciutat*, aquest joiell sens igual de l'art gòtic florit. La gran obra de Mateu Loyen, aquesta cisellada construcció qual grandesa ja anunciaven de lluny, els seus afiligranats campanarets; edifici ple de quadres de

Venius, de Crayer, de Van Oley i d'altres mestres, amb sa gran sala gòtica amb les pintures de Hennebicq, que eren descripció plàstica de l'història de la ciutat. Tot ho ha destruït el barbre al costat de qui palideix Atila! Aquest, al menys, quan Santa Genoveva se li va presentar davant del cavall amb un sagrari a la mà, demanant-li que no destruís pas la ciutat de París, al veure aquella joveneta innocenta que li feia aquell prec amb llàgrimes als ulls, es commogué, i girant grupes va passar de llarg, seguit del seu exèrcit.

L'Alemanya, que s'alaba de la seva cultura, que no'ns vingui a proclamar mai més la seva sobirania espiritual, ja que per aquest sol acte està divorciada per sempre del Sant Esperit, que dona l'inspiració als artistes i la clarividència als savis. Aquest acte impiu la fa retrocedir fins al vandalisme. Ha llençat la careta del Kultur Kampf, i Jenserich ha ensenyat sa repugnant cara.

Si Goethe visqués en fugiria espantat, maleint-la. El crim és tant gros, que consterna l'intel·ligència del món enter, perquè ningú podria pas figurar-se que'ls fills de Kant, de Herder, de Feuerbach, de Stirner, i els deixebles de Wogt i de Hæckel matessin la ciència, i els nés d'Olbein i d'Albert Durer exterminessin l'art.

Al militarisme germànic, aquesta barbarie refinada dels temps moderns, les pedres dels campanars de Bèlgica i el fum dels llibres i documents de les seves biblioteques, l'aixafen i l'envileixen per sempre més davant l'història.

Que ni aquesta ni Deu poden perdonar-los tanta destrucció, tant d'atentat contra la marxa de la civilització pacífica, per l'imperi de la força.

POMPEYUS GENER

Les males llengües diuen...

Hi ha un Ateneu, al carrer de Mercaders, conegut en el districte II com a centre mango-nejador de la dreta regionalista, que, sense encomanar-se a Déu ni al diable, en vetlla d'eleccions ve fent una tasca de propaganda a mida del gust de la gent del concell. Això, d'una part, no tindria cap importància si tots els socis que pertanyen a aquesta casa tinguessin les mateixes idees i tothom milités en el partit de la nefasta *Lliga*.

Però lo escandalós i absurde és que en l'esmentat Ateneu hi ha un sens fi de socis d'ideals nacionalistes, que davant tal descaro en l'obrar, quan arriba la jornada d'eleccions es veuen obligats a retirar-se i deixar el local, sentint vergonya d'haver-hi posat els peus.

D'una part, a ferir sentiments, en aquest Ateneu ja hi estan fets. La prova està que molts amics nostres s'han retirat ja de l'entitat per honra d'ells, patentitzant aixís que, ja que la casa és la sucursal de la *Lliga*, no volen tractes amb certa genteta, mancada de sinceritat i que's rabegen procedint contra'ls ideals dels qui no combreguen amb rodes de molí... o amb rodes... lligueres.

Quan tinguem una estona d'entreteniment, parlarem de l'Ateneu Obrer del districte II, del qual se'n sabran coses boniques de veritat, dignes del partit maura-regionalista.

Oponerse al principio de la Mancomunidad los que tenemos en nuestros credos los principios autonomistas y federales, hubiera sido el absurdo.

ALEJANDRO LERROUX

NOTES

Era l'any 1901. Al crit de: «Via fòra, lladres!», tota la Barcelona treballadora s'aixecà en pes per a foragitar de l'Ajuntament i de la Diputació el caciquisme denigrant que li xuclava les entranyes, el caciquisme bandoler dels Planas y Casals, Comas y Masferrer, Samaranch, Sabadell, etc., etc. Regionalistes i republicans foren els promotors, els guies de l'alçament popular.

L'antiga cacicalla tingué de plegar veles. La cèlebre *Colla de l'Arròs* tancà l'establiment per cessació de la indústria.

En Planas y Casals era home pràctic, home experimentat, home que tenia ull clínic. Al veure la onada popular, al sentir la seva empena, y fixar-se en que ls *lligueros* cridaven fort i clar, va dir als seus íntims: —Aquests esvaloten perquè han trobat tots els llocs de la taula ocupats. El dia que s'hi puguin assentar, faràn més feina que nosaltres.

En Planas y Casals va ésser profeta. Per les divisions entre la gran família republicana, pels odís fraticides que durant tants anys han vingut minant les organitzacions populars, els *lligueros* han anat bastint a son albir el castell del seu domini. Quasi bé s'han fet ja amos de la ciutat i de les comarques barcelonines i menacen fer-se'n de tot Catalunya. L'aranya va teixint amb paciència. El nou caciquisme està ja arrelat. I és pitjor que'l d'abans. El que hi havia abans del 1901 era un caciquisme casulà, d'estar per casa. No tenia gaires pretensions. Els cacics d'abans eren lladres perquè no podien ésser altra cosa; estava en els seus costums, en l'ambient de corrupció política en què s'havien desenrotllat. En el fons eren tolerants i fins n'hi havia que tenien bons sentiments. Que'ls deixessin robar i de tot deien que *bueno*. Fins s'averonyien si se'ls deia lladres i acabaven per donar la raó. Els d'ara són lladres de mètode, lladres d'escola, lladres de disciplina, lladres d'orientació, lladres de tècnica. I volen que tothom se sotmeti a la seva fèrula, proclamant que són *gent de bé*. A la plaça de la Cucurulla està montada l'oficina des d'on la tècnica del lladronici va dirigint amb tota reglamentació els assalts al comú. El refinament y la cautela abunden. Són lladres a la moderna.

Els *atracos* estan a l'ordre del dia. Tothom comença a notar que les butxaques s'alleugereixen sense donar-se'n compte. Es fa ja necessari pegar una bona escombrada. El poble en comença a sentir el desig. Les forces republicanes han apagat ja les seves baralles, constituint una organització disposada resoltament a foragitar per complet els lladres de l'època, però com a organisme nou que encara és, li manca consolidar-se per enfortir-se i fer feina positiva. Convé esperar aquesta consolidació, i un cop aconseguida, aleshores, treballar de valent, amb energia i empena. L'obra no s'ha

de limitar a fer peroracions, a declamar oratoriament en contra dels lladres. Es precis que amb els crits de «Via fòra, lladres!», hi vagi barrejada l'acció d'un bon exèrcit d'estaques i l'arrocegament d'algú, com a premi a la desllealtat més acrisolada.

JOSEP BATISTA

CARNET D'ART

PRUDENCI BERTRANA

Divuit obres varen ser exposades per en Prudenci Bertrana en el nou establiment d'antiguitats del carrer de la Corribia. Molt ens plau ocupar-nos d'aquest conegut artista, que, malgrat la seva excessiva modestia, és una de les figures més prestigioses de Catalunya. Home senzill, entusiasta i verament artista, favoregut amb una cultura i una erudició extraordinàries, ja que lo meteix sab exterioritzar el seu sentiment amb la ploma que amb els pinzells, en Bertrana ens ha fet mercès de les seves aptituds artístiques, que, a despit de lo que diguin els savis, mereixen excepcional consideració. Qui busqui en aquest pintor tendències estrafalaries d'importació o semblances d'artifici amb certes consagracions a la moderna, perd el temps. Aquest pintor, afortunadament, té la sort de comptar-se entre els que reproduïxen *no més* que la bellesa del natural.—Tontos! Tant poc que costa fer-se modernista!—En Bertrana en té prou amb allò per aconseguir emocions i poesia.

Vegi-s aquell esplèndid *Crepuscle de l'Onyar*; el rengle de cases amarades de sol, reflectides en les aigües inquietes; les notes del *Pedret* i el recó de la *Devesa*, o aquella silueta gegantina, evocació gloriosa dels titans que van aixecar a Girona fins a l'immortalitat. Si us afalaguen les simfonies espirituals de les fondes melangies, fixeuvos en el deixoniment voluptuos d'aquells *Desmais* i reposeu l'esguard de l'ànima en el plascèvol *Caminet dins del bosc*, retall-emoitiu de mística i boscana poesia. I si us plauen les llunyanes perspectives, voleu amb les ales de l'esperit pel damunt d'*Aigua-moll*, per l'infinit, més enllà del gris de les montanyes, transportats per l'encantament d'un màgica fidelitat de dibuix i de paleta.

Benvingut sia en Bertrana entre'ls que lluiten de bona fe per la veritat artística a Catalunya!

LAUREA BARRAU

Al Saló Parés hi ha exposat en Laureà Barrau tretze teles, dignes totes elles de la seva firma. Fins ara, la poesia de Mallorca és la que s'ha cantat amb totes les notes del pentagrama pictòric. En Barrau ens canta, amb no menys exquisides melodies, la daurada gamma de la illa minúscula: Ibiça.

La paleta d'aquest artista segueix essent simpàtica com sempre, progressiva en factura i en dibuix. Fem especial menció de la tela que ocupa el lloc preferent, *Margalida*, per a considerar-la, junt amb les senyalades amb els números 5, 7, 8, 9 i 11, obres de mestre. En els paisatges i marines no ens agrada tant; en alguna d'elles, el desequilibri del plànols establerts i el mancamment d'aire ens apar que perjudiquen la deguda perspectiva. Això succeeix d'una manera molt marcada en la *Vista del port d'Ibiça*, a on la duresa dels segons i últims termes i la vaguetat de les cases del primer plànol acusen un concepte invers o contradictori de l'equilibri degut. Malgrat tant

lleus deficiències, l'exhibició den Barrau mereix ser visitada i que adquireixin obres els que estimen les bones lleminadures.

Per estranya coincidència, l'atzar reuneix en una meteixa actualitat aquests dos artistes, que, encara que en èpoques distintes, els assimila idèntic pensament: Girona. En Barrau fou un dia llorejat pintant la seva heroica *Rendició*. En Bertrana ens la presenta ara amb les penombres sagrades de la tradició, les poesies del seu ambient i el místic recordatori de les seves glories.

JOAN LLOPART

FLESTOMÍES

Xistos, eleccions, matrimoni i divorci

Nacionalistes, radicals, regionalistes, jauns, grañeristes, mauristes, tots, absolutament tots estem contents i satisfets del resultat de les eleccions del diumenge darrer.

Es com allò de l'Eduard Calvet:

Va entrar un dia al còrcol del Liceu, on tots els seus amics distreien el temps estirant l'orella al pacientíssim Jordi. I l'afable Calvet saludà afablement als seus amics amb sengles copets a l'esquena i dient:

—Tots guanyant, eh? Tots guanyant.

Es lo que ha succeït en aquestes eleccions. Tots guanyant! No obstant, algú deù haver perdut.

I que algú deù haver perdut ho ha ensumat fins la portera de casa, la senyora Antonia, una vella de setanta anys, que no té més que tres cabells damunt del cap, amb els quals s'hi fa un nus a manera de *moño*. Aixís ho deù haver ensumat, per quant, dilluns, al sortir de casa, em barrà la porta del carrer interpellant-me:

—Y doncs, Mossèn Doba, qui ha guanyat de debò, al cap i a la fi?

Perplexitat meva.

I després, resposta rotunda:

—Tots!

—I ara! Com s'entén això?

—Si. Això és com els casats que són casats tots dos: l'home i la dona. Doncs les eleccions també. Tots fan eleccions. Tots guanyen.

I vaig sortir, deixant-la pal-plantada.

Il·lació?

A veure:

Les eleccions són una batalla.

Un casament és una batalla.

Les eleccions, doncs, són un casament en lo que tenen de batalla. La batalla que enclou el casament és el divorci. La batalla de les eleccions, pel divorci que enclouen, és un casament.

Casament, guany mutual, recíproc.

Divorci, guany mutual, recíproc.

Batalla, guany mutual, recíproc.

Eleccions, guany mutual, recíproc.

—Tots guanyant, eh?

—Si! TOTS GUANYANT!

I...

Pax vobis.

MOSSÈN DOBA

Instal·lacions elèctriques. Il·luminacions decoratives. Lampisteria en general.

J. JORGE VINAIXA I C.^A

Dinamos, electre-motors, telèfons, timbres, para-llamps, ascensors, material elèctric, etc.

Oficines: Diputació, 168, pral., 2.^a

Taller: Villarroel, 57, tenda (cantonada a Corts)

¿Puede haber nacionalistas dentro del partido radical?

He aquí mi respuesta clara, concreta, terminante: «Nacionalistas liberales, democráticos, republicanos, sí.»

ALEJANDRO LERROUX

DE TOT-ARREU

Anselmi, violinista

Segons sembla, Anselmi no és tenor, és violinista, o per lo menys, ell es té amb major estima com a rival den Paganini que com a conresador de l'art en que descollaven Mario, Tamberlick, Gayarre i *tutti quanti*.

Anselmi, en l'intimitat, resulta un home de gran cortesia, discret i enginyós, pròdig en xistos, bons els uns i dolents els altres. Es fill de Catania, i la seva muller, de Nàpols.

Anselmi és, sobre tot, músic.

Ha compost variats poemes simfònics i *suites*. Dels seus triomfs de cantant, amb prou fines en parla; en canvi, s'entusiasma quan refereix les seves aptituds i facultats de violinista.

Toca en públic, però no en orquestres, sinó com a concertista clàssic. Mes, segons sembla, el perjudica tocar el violí per lo molt que s'emociona.

—¿Y com fou el convertir-se en tenor?—li preguntà el crònicista.

—Ricci, mon bon i estimat mestre, acertà a descobrir, en un petit i risible fil de veu que jo tenia, una gran veu de tenor; s'empenyà en fer de mi un cantant; em feu estudiar, i a la fi em vaig contractar de tenor per a una *tournee* de tres anys per Egipte i Grecia. Vaig debutar a Egipte amb *La Traviata*, tenint bon èxit; vaig continuar tres anys de pràctiques, i al cap d'ells vaig debutar a Gènova amb *Rigoletto*.—

Les seves obres favorites son *Werther*, *Manón*, *Romeo*. Wagner diu que li agrada amb deliri.

Es tenor accidentalment; pensa actualment continuar cantant uns cinc anys: després es retirarà, en tota la plenitud de ses facultats, amo encara dels aplaudiments. Té una *villa* a San Remo; allí pensa descansar dels seus èxits.

En Maragall deia que si ell t'havés de judicar, França, per la teva dolcesa t'absoldria. Jo, que soc un enamorat de la teva gracia i del teu bell esperit, quan llegeixo que'ls alemanys, a grans riuades, entren per les teves verdes planes i sojornen en les viles on serves el perfum de tants segles de rica civilització, tinc fe en que la rústega Germania en guardarà un tant dolç record, que la seva ànima en restarà enlluernada i ennoblida. Perquè de tu, França, se'n poden dir també aquelles paraules del Profeta: que ets com el sandal que perfum ala destrala que li parteix el cor.

PERE COROMINAS

NOVES

Ha mort en aquesta ciutat don Josep Figueras Danés, pare de l'ex-regidor de Barcelona, nostre excel·lent amic Pere Figueras.

El finat era persona d'altres virtuts cíviques, sempre posades al servei dels ideals republicans, pels quals havia treballat amb desinterès i entusiasme tots els anys de la seva ja avençada vida. Per això no és estrany que la seva mort, ocorreguda gairebé repentinament,

hagi produït entre'ls seus nombrosos amics i entre tots els correligionaris, que tant l'estimaven y volien, gros pesar i sentiment.

Rebin els seus fills i familia el testimoni de nostre més sentit condol.

Es troba malalt, encara que no sigui cosa de cuidado, nostre eminent amic l'excel·lent dramaturg Ignasi Iglesias.

L'Iglesias sab prou bé lo molt que en aquesta casa se l'estima, lo molt que reconeixem sos mèrits i talent i tot quant ha fet pel desvetllament nacional del nostre poble. Aixís, doncs, és excusat dir que desitgem amb tota l'efusió del nostre cor un total i complet restabliment.

Ha mort a Sitges, on residia, el notable poeta català en Claudi Mas i Jornet.

En Mas tenia un nom en la literatura catalana, ben apreciat i volgut de tots aquells dels temps heroics, quan l'escriure era sacrifici que's feia per la Bellesa i els ideals.

Descansi en pau el malhaurat poeta!

Nostres correligionaris de la Casa del Poble del Districte V han organitzat per a avui a la nit una funció de teatre en honor del diputats provincials republicans electes.

Pels preparatius que sabem s'han fet i per les personalitats que han promès assistir-hi, la vetllada promet resultar un èxit.

FÉLIX COSTA; ASALTO, 45. — BARCELONA

seres, ley del mundo. Considerábala yo, además, como la organización más adecuada a la índole de nuestra patria, nación formada de provincias que fueron en otro tiempo reinos independientes, y están aun hoy separadas por lo que más aleja unos de otros los pueblos: las leyes y las costumbres. Esta nación, me decía yo, presenta, en todas las grandes crisis por que ha pasado en este siglo, el especial fenómeno de que sus provincias se hayan apresurado a constituirse y a buscar en sí mismas su salvación y sus fuerzas, sin que por esto hayan jamás comprometido ni perdido de vista la unidad de la patria; esta nación parece, como suele decirse, cortada para ser una república como las de Suiza y los Estados Unidos.

Desde 1856 a 1868, mal podíamos defender la federación cuando se nos prohibía hasta hablar de república. Poco antes de la revolución de Septiembre, puestos aún en el trono los Borbones, traduje, sin embargo, al castellano el *Principio federativo*, de Proudhon, libro en que, después de sentadas la libertad y la autoridad como los dos eternos y contradictorios elementos de la vida de los pueblos, se explican las vicisitudes y los sistemas a que han dado origen, y se demuestra que la federación, última evolución de la idea política, es la única que puede afianzar en las naciones la dignidad, la paz y el orden. En Francia había yo fortalecido sobre este punto mis creencias. Observaba que aquel puebló, de gran corazón y poderosa iniciativa, había levantado por dos veces la república y otras tantas la había visto morir bajo la espada de

César. En las dos veces había conmovido y soliviantado a Europa, en la primera hasta le había hecho morder el polvo de sus campos de batalla; y las dos había bastado un general y unas pocas legiones para disolver sus asambleas y reducirla a servidumbre. Esclavo París, esclava Francia. El vencedor dictaba su voluntad desde el palacio de los antiguos reyes, y la nación obedecía. La centralización del poder era, a no dudarlo, la causa de tan extraño fenómeno.

Vine a las Cortes de 1869 con la firme decisión de propagar la idea federal, y si posible fuese, aplicarla. Los que hayan seguido con mediano interés el curso de nuestra revolución sabrán si he cumplido mi propósito. Otros habrán podido vacilar; yo no he vacilado un momento. No han quebrantado mi fe ni las derrotas ni las ingratitudes. La he llevado incólume al poder, e incólume la he sacado del gobierno. El día 11 de febrero de 1873 me cupo la señalada honra de redactar y sostener la proposición, por la cual se había de establecer en España la república. Quise que unas Cortes Constituyentes viniesen a definir y organizar la nueva forma de gobierno; y en aquel mismo día declaré clara y paladinamente ante la Asamblea Nacional, que si las futuras Cortes se decidiesen por la república unitaria, seguiría en los bancos de la izquierda.

El país no podía, ciertamente, llamarse a engaño sobre mis ideas políticas. Atendido mi carácter, podía aun esperar menos que me llevase al gobierno otro fin que el de realizarlas. Así lo comprenderían sin duda

VINS I MISTELES

Societat anònima
BATALLA

Marquès del Duero, núms. 206 i 208 Telèfon núm. 6177

GRANJA CARCERENY XACOLATERIA I LLETERIA

RAMBLA DE LES FLORS, 33
OBERT TOTA LA NIT

TURÓ PARK

Gran Centre d'Atraccions

Magnífic redós per a infants

Lloc assoleiat i segur

Jardins esplèndids

Els dies feiners

ENTRADA LLIURE

los enemigos de la república, puesto que me escogieron por blanco de sus tiros. En la imposibilidad de ganarme por la lisonja, resolvieron acabar conmigo por la difamación, y así lo hicieron. Desgraciadamente les ayudaron en su obra, unos por maldad, otros por torpeza, muchos de mis correligionarios. (Véase el apéndice letra A.)

II

Mi procedimiento

Mis ideas han sido claras y precisas hasta en lo que toca al procedimiento para establecer la República. La federación, como lo dice la etimología de la palabra, es un pacto de alianza; un pacto, por el cual pueblos completamente autónomos se unen y crean un poder que defienda sus comunes intereses y sus comunes derechos. Llevado de la lógica, había yo siempre sostenido que no cabía federación, es decir, pacto, mientras no hubiese en España estados autónomos, y, por lo tanto, que el movimiento federal debía empezar por la constitución de las antiguas provincias en Estados. Sobre este punto habían pensado así conmigo, o yo con ellos, todas las asambleas federales, todos los directorios republicanos y, lo que es más,

LIBRO PRIMERO

VINDICACIÓN DEL AUTOR

I

Mis ideas federales

He sido partidario de la federación desde 1854. La defendí entonces calurosamente en *La reacción y la revolución*, libro destinado a la exposición de mis ideas en filosofía, en economía, en política. La defendí, como la defiendo ahora, bajo dos puntos de vista: el de la razón y el de la historia. La federación realizaba a mis ojos, por una parte, la autonomía de los diversos grupos en que se ha ido descomponiendo y recomponiendo la humanidad al calor de las revoluciones y por el estímulo de los intereses; de otra, el principio de la unidad en la variedad, forma constitutiva de los